

[Svend Auken]

der er taget i Nordisk Råd – om EF eller NATO. Ligesom det gælder for det enkelte land, gælder det jo også for internationale sammen slutninger, at enighed om mål og midler befordrer gennemslagskraft. Socialdemokratiet lægger stor vægt på bred enighed om dansk udenrigspolitik, men den må hvile på en åbenhjertig debat, hvor partiernes synspunkter er klart formuleret, og hvor befolkningen aktivt med inddrages.

Min kritik af Vestens udenrigspolitik går på en manglende alvor over for problemernes størrelse. Der har ikke været nogen Marshallhjælp til Østeuropa, ulandshjælpen skæres ned, hvorimod fredsdividenden på rustningsområdet stadig ikke er indfriet. Mest opmærksomhed har der egentlig været ofret på at fortælle de andre, hvor prægtigt vort eget system fungerer politisk og økonomisk, og det sker samtidig med, at de vestlige økonomier undergår den værste krise siden 1929, og samtidig med at vi oplever en større mistillid til demokratiernes handleevne end tidligere blandt vore vælgere.

Målet for dansk udenrigspolitik er at sikre danske interesser i en åben verden præget af fred, frihed, demokrati, respekt for menneskerettighederne, bevarelse af naturen, solidaritet og økonomisk samarbejde. En så ambitiøs målsætning kræver et betydeligt internationalt engagement og vilje til samarbejde med andre. Målsætningen er ikke forenelig med gammel dags kynisk, snæversynet diplomati eller økonomisk holdningsløshed a la den berømte parole »Flaget følger flæsket«. At varetage danske interesser er naturligvis en legitim opgave for dansk udenrigspolitik. Gør vi det ikke i Danmark, så er der jo ingen andre, der vil gøre det for os. Vi skal heller ikke være blåøjede og naive, og vi skal altid have øje for virkeligheden bag de velklingende fraser. Men pragmatisme uden holdning og vision bliver alt for let til opportuniste. For mig er der ingen tvivl om, at der er brug for en ny, visionær idealisme i den internationale politik.

Der er også brug for mere solidaritet i fremtiden – ikke mindre. Danmark yder i dag 1 pct. af sit nationalprodukt til ulandene. I forhold til behovet er det ikke overvældende; tværtimod, men sammenlignet med andre lande er 1 pct. desværre nærmest imponerende. Den solidaritet skal fastholdes og udbygges, og der bør lægges pres på andre lande om at være med.

Men er der ikke behov for nyvurdering på enkeltområder? Er øget markedsadgang for de fattige landes produkter uden modydelse fra vores side ikke endnu vigtigere end øget ulandshjælp? Naturligvis er den det. Skal den multilaterale politik, altså hjælp i fællesskab via internationale organisationer, ikke i endnu højere grad koncentrerer om hurtig og effektiv nødhjælpsindsats og koordineret langsigtet indsats f.eks. på centrale felter som befolkningspolitik, naturbeskyttelse og sygdomsbekæmpelse? Jeg mener, at svaret på det spørgsmål er ja.

Endelig bør der gøres langt mere for politiske reformer. Det gælder demokrati med flere partier, respekt for menneskerettigheder og en indsats for, at ulandene overhovedet kan hænge sammen og fungere som samfund. I dag går udviklingen på et kontinent som Afrika ikke mod det, man kalder »nation building«, men mod de ofte kunstigt dannede statslige enheders opløsning. I forhold til de tidligere kommunistiske diktaturer er det åbenbart i Vestens interesse at samarbejde både økonomisk og politisk.

Der er også brug for bistand og fremme af investeringer, men pengene bør under ingen omstændigheder komme fra støtten til ulandene. Den form for solidaritet, der består i at give til dem, der er fattige, ved at tage fra dem, der er endnu fattigere, har vi ingen sympati for.

Den danske Øststøtte, som Socialdemokratiet hele tiden har bakket op bag, hviler på tre søjler: støtte til demokratiudvikling, støtte til miljøinvesteringer og støtte til økonomiske samarbejdsprojekter og investeringer. Indsatsen har været rettet mod vore nærområder, og den har – deri er jeg enig med udenrigsministeren – vel i det hele været en foreløbig succes, om end opgaven er meget svær og fortjener en fortsat kritisk debat.

Der er imidlertid ingen grund til at se med nogen fortrøstning på fremtiden. Den økonomiske udvikling i Østeuropa med voldsom af-industrialisering, stigende arbejdsløshed og sociale konflikter har i høj grad været belastet af sammenbruddet af Østlandenes tidligere handel med hinanden og en kortsynet vestlig modstand mod f.eks. at åbne vores markeder for landbrugsprodukter fra Østeuropa. Selv i lande med moderat succes er der gigantiske problemer, og lad os bare være ærlige: det tid-